

A nógrádmegyeri Szűz Mária születése, azaz Kisboldogasszony római katolikus plébániatemplom rövid története

1. Az építés

Régi egyházlátogatási feljegyzések szerint már 1634-ben állt egy templom a falu közepén, ami Kisboldogasszony tiszteletére volt felszentelve. 1775-ben és 1776-ban végzetes tűzvész pusztított a faluban, aminek következtében leégett a régi templom is, a harangtoronnyal, az oltárokkal, a plébániaházzal és más, egyháznak szolgáló dolgokkal együtt – olvashatjuk a szécsényi ferences rendház Historia Domusában.

Nógrádmegyer tehát 1776-ban templom nélkül maradt. 1777-ben Demets András lett a falu plébánosa. Az ő működése idején történt meg a ma is álló új plébániatemplom felépítése 1785 és 1794 között. Először tervet és költségvetést készített az új templom felépítésére vonatkozóan, majd engedélyt kért az új templom felépítésére az esztergomi érsektől, gróf Battyányi József bíborostól. Az építéssel a plébánost, Demets Andrást bízták meg. Az új templomot a régi helyére építették fel, a falu központjában.

Fennmaradt a templomépítés Építési jegyzőkönyve az 1785-94 közötti évekből. Az Építési jegyzőkönyv rendkívüli részletességgel tárja elénk a munkálatok menetét: az építkezésben résztvevő nógrádmegyeri lakosok (napszamosok) névsorát, a beépített anyagok mennyiségét, az elvégzett munkákat. Táblázatba foglalva közli az építkezésen dolgozó helyi lakosok nevét, napok szerinti lebontásban, sőt azok nevét is feltünteti, akik nem jöttek el dolgozni. Ez arra enged következtetni, hogy a lakosok be voltak osztva bizonyos napokra, amikor el kellett menniük az építkezésen segíteni, vagyis napszámot adni. Vasárnapokon természetesen nem dolgoztak, de munkaszünetet tartottak a nagyszámú egyházi ünnepen is.

Az előmunkálatok 1785 februárjában kezdődtek el. Először a régi templom romjait takarították el, majd az alapokat ásták ki. A helyi gazdáknak „ágyszám” szerint kellett követ hordaniuk az alapok lerakásához, majd később a tényleges építkezéshez. A munkálatok lassan haladtak, hiszen mindent kétkezi munkával végeztek, az anyagokat (követ, fát) pedig szekéren szállították a helyszínre. A falu egész lakossága így vagy úgy, de kivette részét a templom felépítéséből.

1789-ben a helyi megyésfőpásztor, gróf Battyányi József esztergomi bíboros érsek látogatást tett a faluban (canonica visitatio). Az érsek ekkor egy nagyobb összeget adományozott a munkálatokra, de érkeztek más felajánlások is a helyi nemesektől és az egyszerű parasztgazdáktól. Az Építési jegyzőkönyv részletesen felsorolja az adományozókat és az általuk felajánlott pénzüsségeket, majd azt is közli, hogy mire fordították a befolyt bevételeket.

A falak felhúzása 1791. április 1-én kezdődött, kőműves mesterek bevonásával. A helyiek továbbra is napszamosokkal segítették a mesterek munkáját. A falak felhúzása után a tetőt is elkészítették ácsmesterek segítségével. A helyi lakosok „ágyszám” szerint hozták a tetőszerkezethez szükséges gerendákat. Pénzadományok továbbra is folyamatosan érkeztek magánszemélyek és az esztergomi érsek részéről.

Az új templom 1795-ben lett kész, és 1795. július 2-án szentelték fel. Az új templomhoz eredetileg egy kisebb fatornyot építettek, ezt később lebontották. A mai tornyot a község szülötte, Végh Pál egerszalóki plébános építtette saját költségén, egy fogadalmának teljesítése miatt 1890-ben.

2. Későbbi felújítások

A templom tetőszerkezete 1906-ban egy villámcsapás következtében leégett. Az eredeti zsindefedést 1920-ban cserépfedés váltotta fel. Az épületet a II. világháborúban találat érte, tetőszerkezete megsérült. Ezt követően a tető palafedést kapott. A toronysisakot 1973-75 között cserélték. A külső homlokzatot 1980-81-ben újították fel, valószínűleg ekkor távolították el a régi ablakkeretezéseket. A tetőszerkezetet 2000-2001-ben újították fel, ekkor régi a palafedést is újra cserélték.

Időközben a templom statikai helyzete megromlott, állaga rosszabbodott, a tető alatti párkány egy része leszakadt a déli homlokzaton. Az újabb felújításra volt tehát szükség. Ennek első ütemére 2005-ben került sor: ekkor kapott a templom egy statikai megerősítést, a palafedést cserépfedés váltotta fel, felújították továbbá a tornyot, a toronysisakot valamint a templom főhomlokzatát is. A 2005-ös felújítást a váci püspökség 18 millió Ft-tal támogatta, az egyházközség hívei pedig 12 millió Ft-ot adakoztak össze erre a célra. Ekkor szerelték be a toronyba a toronyórát, amelynek költségeit a nógrádmegyeri Polgármesteri Hivatal állta 2 millió Ft értékben.

A templomfelújítás második üteme a 2011. évben történt meg. Ekkor újították fel a templom két oldalsó (északi és déli) homlokzatát, új ablakokat helyeztek be, visszaállították a hajóablakok körüli keretezést, kicserélték a főbejárat ajtóját és a toronyba vezető ajtót. Ugyancsak ebben az ütemben valósult meg a templom körüli vízelvezető és szivárgó rendszer kiépítése is, valamint ekkor készítették el a templom körüli terület térkövezését a templomkert felújításával összekapcsolva.

A 2011. évi felújítás számai

A 2011-es, második ütem felújítási munkáinak költségeit különböző forrásokból fedezte az egyházközség.

- ❖ Az **Új Magyarország Vidékfejlesztési Program** keretében az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból elnyert támogatás: 30 611 270 Ft.
- ❖ A Nemzeti Kulturális Alapból elnyert támogatás: 4 000 000 Ft.
- ❖ A Váci Püspökségtől kapott támogatás: 3 000 000 Ft.
- ❖ A hívek adományaiból összegyűlt összeg: 4 443 560 Ft.

A kiadások a következőképpen alakultak:

- ❖ A templom külső homlokzati felújítása, nyílászárók cseréje, szivárgó és vízelvezető rendszer kiépítése, kertépítés, térkövezés: 37 678 515 Ft. A Silver 2009 Kft (Karancslapujtó) által elvégzett munka.
- ❖ Galambmentesítés, cserépjavítás és tetőablakok behelyezése: 1 333 675 Ft. A Panel Alpinetchnika Kft (Kistarcsa) által elvégzett munka.
- ❖ Tervezési díj (építési engedélyezési és kiviteli tervek): 2 126 390 Ft. A terveket az Architex Kft (Budapest) készítette.
- ❖ Közbeszerzés díja: 500 000 Ft. A közbeszerzést Szokolai László hivatalos közbeszerzési tanácsadó (Balassagyarmat) bonyolította le.
- ❖ Műszaki ellenőri tevékenység: 400 000 Ft. A műszaki ellenőrzést Nyerges Pál (Salgótarján) építőipari üzemmérnök végezte.
- ❖ ÚMVP kis projekt táblájának készítése és elhelyezése: 16 250 Ft.

A templomfelújításra költött teljes pénzösszeg: **42 054 830 Ft.**

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa